

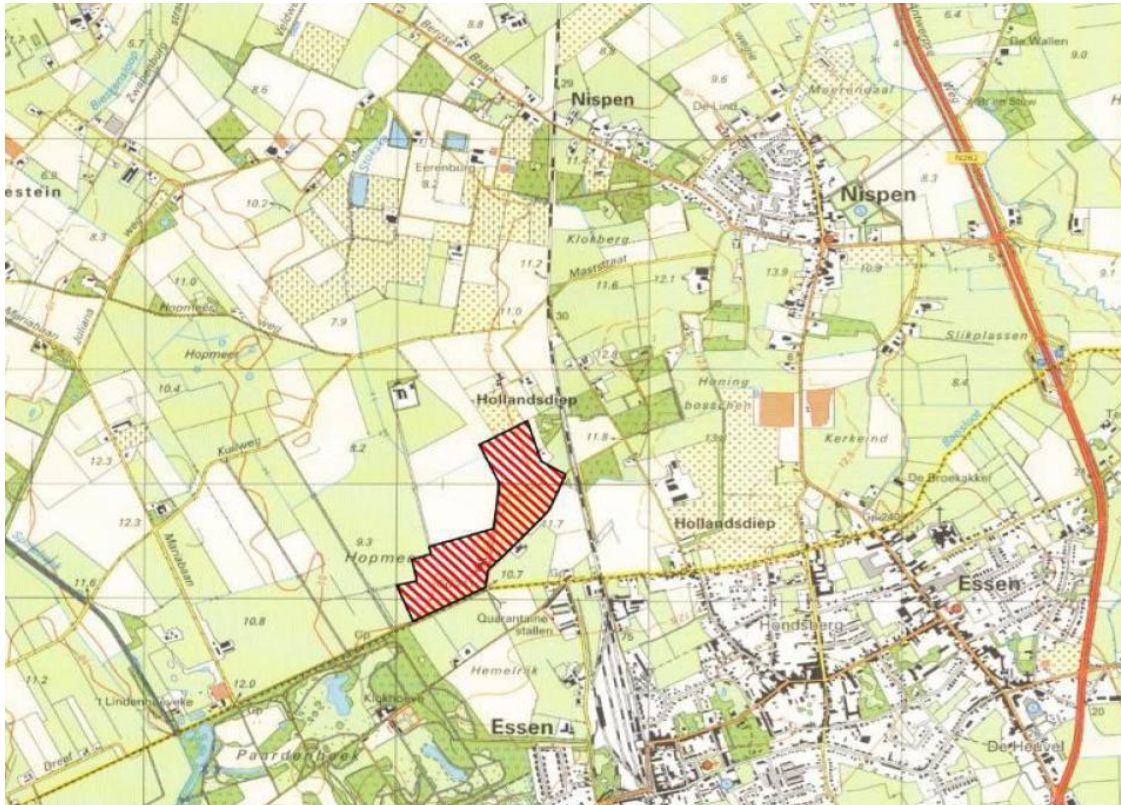
Verantwoording groepsrisico gemeente Roosendaal

Bestemmingsplan Landgoed Ottermeer

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Deze verantwoording groepsrisico heeft betrekking op het bestemmingsplan Landgoed Ottermeer. Het plangebied van Landgoed Ottermeer ligt ten zuidwesten van de kern Nispen, ten westen van de spoorlijn Roosendaal-Antwerpen. De zuidelijke begrenzing van het plangebied valt deels samen met de Belgisch-Nederlandse grens. Onderstaande kaart geeft de ligging van het plangebied weer.

Figuur 1: Ligging en begrenzing plangebied

Het bestemmingsplan Landgoed Ottermeer voorziet in de ontwikkeling van een tweetal landgoedwoningen en een kampeerterrein.

Deze verantwoording groepsrisico verwijst naar het "Onderzoeken Landgoed Ottermeer, Wouwse Plantage" d.d. 26 november 2012. Deze milieuparagraaf bevat ondermeer de resultaten van onderzoek naar het aspect externe veiligheid dat is uitgevoerd ten behoeve van het op te stellen bestemmingsplan. Daarbij is zowel het plaatsgebonden risico (PR) als het groepsrisico (GR) onderzocht en vastgelegd in de 'QRA hogedruk aardgas buisleidingen, gemeente Roosendaal, Landgoed Ottermeer', opgesteld door de Regionale Milieudienst West-Brabant (1 november 2012). Voor de onderzoeksresultaten ten aanzien van het PR wordt verwezen naar deze milieuparagraaf en onderzoeken.

Ten aanzien van het groepsrisico is in het rapport geconcludeerd dat een verantwoording groepsrisico dient te worden opgesteld vanwege de ligging van het plangebied binnen het invloedsgebied van een drietal aardgastransportleidingen en van vanwege de ligging van het plangebied binnen het invloedsgebied van de spoorlijn Roosendaal – Antwerpen. Derhalve is rekening gehouden met de effecten van een mogelijke calamiteit (ook wel aangeduid als beperkte verantwoording). Hiertoe is het advies van Veiligheidsregio met betrekking tot deze aspecten meegenomen in deze verantwoording.

Met voorliggend document heeft de gemeente Roosendaal invulling gegeven aan de verantwoording van het groepsrisico. Voor deze verantwoording groepsrisico is advies aangevraagd aan de Veiligheidsregio Midden en West-Brabant. Het ingediende advies, opgenomen in bijlage 1 ("Advies externe veiligheid bestemmingsplan Landgoed Ottermeer" d.d. 22 januari 2012), is in deze verantwoording verwerkt.

1.2 Wettelijk kader

Het externe veiligheidsbeleid in Nederland berust op een tweetal kwantitatieve pijlers; het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Plaatsgebonden risico:

Het plaatsgebonden risico is de berekende kans per jaar, dat een persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval bij een risicobron, aangenomen dat hij op die plaats permanent en onbeschermd verblijft.

De norm in een nieuwe situatie voor kwetsbare objecten, zoals woningen, bedraagt de kans van 1 op 1 miljoen per jaar. Het gebied waarbinnen deze norm wordt overschreden wordt begrensd door de 10^{-6} contour. Deze norm is juridisch hard.

Groepsrisico:

Het groepsrisico is een maat om de kans weer te geven dat een incident met dodelijke slachtoffers voorkomt. Tevens wordt het groepsrisico beschouwd als maat voor de maatschappelijke ontwrichting welke kan ontstaan ten gevolge van een incident. Het gebied waarbinnen het groepsrisico dient te worden beschouwd is het invloedsgebied.

Het groepsrisico is niet ruimtelijk, met contouren, weer te geven.

Verantwoording groepsrisico inrichtingen:

De verantwoordingsplicht groepsrisico is van toepassing binnen het invloedsgebied van een risicovolle inrichting waarop het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) van toepassing is. In artikel 2, lid 1 van het Bevi is opgesomd wat wordt verstaan onder risicovolle inrichtingen. Voor de toepassing van het Bevi, wordt een ruimtelijk besluit gezien als een nieuwe situatie.

Bestemmingsplan Landgoed Ottermeer ligt niet binnen het invloedsgebied van een Bevi-inrichting waardoor verantwoording van het groepsrisico in het kader van het Bevi niet aan de orde is.

Verantwoording groepsrisico transportassen:

Naast de invloed van de risicovolle inrichtingen speelt de verantwoordingsplicht groepsrisico een rol bij transportassen waarop de Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen, 31 juli 2012 van toepassing is. Deze circulaire verplicht het bevoegd gezag om een beoordeling en afweging van de externe veiligheid mee te nemen bij ruimtelijke plannen die in de directe nabijheid zijn gelegen van een transportas waarover vervoer met gevaarlijke stoffen plaatsvinden.

Betreffende circulaire is een voorloper van de in de Nota Vervoer Gevaarlijke Stoffen aangekondigde wettelijke verankering van het beleid, in het toekomstige Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) als ook de Wet vervoer gevaarlijke stoffen (Wet Basisnet).

Op basis van de Circulaire dient verantwoording van het groepsrisico plaats te vinden indien sprake is van een toename van het groepsrisico als gevolg van het betreffende plangebied. Indien sprake is van een groepsrisico gelegen boven de oriënterende waarde dient altijd verantwoording plaats te vinden, ook als er geen sprake is van een toename.

Geanticipeerd wordt op het toekomstige Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt), welke de circulaire (naar verwachting) medio 2013 zal vervangen. Uit de concepttekst van dit besluit valt te lezen dat ten aanzien van de verantwoordingsplicht groepsrisico, net als bij het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb), onderscheid wordt gemaakt tussen een volledige verantwoording en een beperkte verantwoording van het groepsrisico. Een volledige verantwoording kan achterwege blijven indien kan worden aangetoond dat:

- a. het groepsrisico, niet hoger is dan 0,1 maal de oriëntatiewaarde voor het groepsrisico, of;
- b. het groepsrisico, gelet op de redelijkerwijs te verwachten verandering van de dichtheid van personen, met niet meer dan 10% toeneemt en;
- c. de oriëntatiewaarde, gelet op de dichtheid van personen, niet wordt overschreden.

Een beperkte verantwoording houdt wel rekening met de effecten van een calamiteit en vindt alleen plaats als het plangebied binnen het invloedsgebied (effectgebied) van transportassen is gelegen.

Indien sprake is van een volledige verantwoording dienen maatregelen ter beperking van het GR, alternatieve ruimtelijke ontwikkelingen met een lager GR en mogelijkheden en voorgenomen maatregelen ter beperking van de omvang van een calamiteit te worden overwogen.

Uit het onderzoek uitgevoerd door de RMD is gebleken dat een uitgebreide verantwoording van het groepsrisico met betrekking tot het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor en door buisleidingen achterwege kan blijven en dat een beperkt groepsrisicoverantwoording voor het plangebied volstaat. In deze verantwoording is dan ook rekening gehouden met de effecten van een calamiteit als gevolg van het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor en door buisleidingen.

2. Verantwoording groepsrisico

2.1 Toelichting

Voor het groepsrisico moet worden beschouwd welke populatie mogelijk wordt getroffen door een ongeval met gevaarlijke stoffen, in onderhavige situatie:

- Het vrijkomen van brandbare gassen en een wolkexplosie tot gevolg;
- Vrijkomen van toxische vloeistoffen;
- Vrijkomen van (zeer) toxische gassen;
- Brand van brandbare vloeistoffen.

Deze 4 scenario's kunnen plaatsvinden ten aanzien van het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor, alsmede als gevolg van het transport door hogedruk aardgasleidingen. Deze 4 scenario's zijn beschreven in het eerdergenoemde brandweeradvies.

De gevolgen van het nieuwe bestemmingsplan voor het groepsrisico zijn bekend en vormen samen met de aanwezige mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een calamiteit en de mogelijkheden tot zelfredzaamheid van in de nabijheid aanwezige personen, de basis voor de verantwoording groepsrisico.

2.2 Transportassen

Op basis van de milieuparagraaf "Onderzoeken Landgoed Ottermeer, Wouwse Plantage" d.d. 26 november 2012 is vastgesteld dat plangebied op minder dan 200 meter van een spoorweg ligt. De kwetsbare objecten die het dichtst bij de spoorweg liggen betreffen de nieuwe landgoedwoningen. Het bouwvlak voor de realisatie van de twee landgoedwoningen ligt op circa 193 meter van het spoortraject Roosendaal-Nispen. De camping, eveneens gelegen op het landgoed, ligt op een afstand van meer dan 450 meter van het spoortraject Roosendaal – Nispen. Op basis van de op 5 maart 2013 uitgevoerde RBMII risicoberekening (incl. ontwikkeling landgoedwoningen en camping) wordt geen groepsrisico ter hoogte van het plangebied berekend.

Daarnaast ligt het plangebied binnen het invloedsgebied van een drietal hogedruk aardgasleidingen. Gelet hierop zijn risicoberekeningen (zowel plaatsgebonden als groepsrisico) uitgevoerd. Hieruit volgt dat binnen het plangebied Landgoed Ottermeer het groepsrisico, dat wordt veroorzaakt door de drie hogedruk aardgasleidingen, kleiner is dan 0,01 x de oriënterende waarde. Het groepsrisico neemt als gevolg van de ontwikkelingen binnen het plangebied niet significant toe.

2.3 Maatregelen en alternatieven

Vanuit de gedachte dat een risico bestaat uit de kans maal effect wordt het risico gereduceerd door de kans te verkleinen en/of effecten te verkleinen. In het advies van de brandweer zijn de mogelijkheden voor het verkleinen van zowel de kans als het effect in beeld gebracht.

2.3.1 ongeval spoor

Mogelijkheden binnen het plangebied om het groepsrisico als gevolg van het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor terug te dringen zijn er niet en ook niet nodig. De grootste bijdrage aan het groepsrisico wordt geleverd door de kern Essen en niet of nauwelijks door de ontwikkeling van de tweetal landgoedwoningen. Het effect van het plangebied op het groepsrisico is er niet, zo blijkt uit de RBMII berekeningen.

2.3.2 ongeval buisleidingen

Mogelijkheden binnen het plangebied om het groepsrisico als gevolg van het vervoer van gevaarlijke stoffen door buisleidingen terug te dringen zijn er niet en ook niet nodig. Voor de aardgas hogedruk transportleidingen wordt de grootste bijdrage aan het groepsrisico geleverd door de kern Essen en veel minder door de ontwikkeling van de camping en een tweetal landgoedwoningen. Het effect van het plangebied op het groepsrisico is er niet, zo blijkt uit de QRA.

2.4 Bestrijding en beperking van omvang calamiteit

Om effectief en efficiënt hulp te kunnen bieden ten tijde van een ongeval zijn de opkomsttijd, de bereikbaarheid en de bluswatervoorzieningen van belang. De hulpverleningsdiensten moeten voldoende capaciteit beschikbaar hebben om alle effecten binnen een kort tijdsbestek te kunnen bestrijden.

De Veiligheidsregio stelt dat de primaire bluswatervoorziening per 1 april 2012 is geregeld in het Bouwbesluit 2012. Specifiek voor de interne veiligheid op kampeerterreinen is dit geregeld in de gemeentelijke brandveiligheidsverordening.

Mogelijkheden binnen het plangebied om het groepsrisico als gevolg van het spoortraject Roosendaal – Essen als ook de buisleidingen terug te dringen zijn er niet. De hoogte van het groepsrisico wordt voornamelijk bepaald door de bevolkingsdichtheid in de kern Essen. Vanwege de afstand van de ontwikkeling tot het spoor heeft de toename van personen binnen het invloedsgebied geen meetbare invloed op de hoogte van het GR, omdat deze wordt bepaald door de bevolking in de kern Essen.

Het plangebied ligt binnen het dekkinggebied van een waarschuwings- en alarmeringsinstallatie, welke kan worden gebruikt om de bevolking in geval van een calamiteit te waarschuwen.

Indien zich een scenario voordoet, zoals beschreven in haar advies, is de Veiligheidsregio Midden- en West Brabant en de gemeente Roosendaal voldoende ingericht om binnen het eerste uur materieel te kunnen leveren en de ramp te bestrijden. Bij een grootschalig incident is de hulpverleningscapaciteit niet toereikend en zal interregionale bijstand (buitenlandse ondersteuning) noodzakelijk zijn

2.6 Zelfredzaamheid

De zelfredzaamheid geeft aan in welke mate de aanwezigen binnen het invloedsgebied in staat zijn om zich op eigen kracht in veiligheid te brengen. Bij een ongeval waarbij een gaswolk met toxische (verbrandings)producten vrijkomt, komt het neer op zo spoedig mogelijke detectie van de zeer toxische stof en het alarmeren van burgers.

Bij een ongeval met toxische stoffen is het noodzakelijk dat de dosis wordt gereduceerd. Wanneer er sprake is van een dreiging, waarbij voldoende tijd is om bewoners buiten het te verwachten invloedsgebied van een incident te brengen, verdient evacuatie de voorkeur. Afhankelijk van de zelfredzaamheid van bewoners is hierin begeleiding noodzakelijk.

Wanneer er geen sprake meer is van een dreiging, maar het werkelijk vrijkomen van toxische stoffen worden bewoners binnen het invloedsgebied van de spoorbaan (binnen ca. 1.500 meter van de spoorbaan) geadviseerd naar binnen te gaan, ramen, deuren en ventilatiesystemen te sluiten.

In een advies van de Gezondheidsraad over rampen met gevaarlijke stoffen wordt eveneens aangegeven dat schuilen de beste optie is, bij een ongeval waarbij toxische vloeistoffen vrijkomen. Belangrijk is dan wel dat mensen de ventilatiekanalen sluiten. Een goede kierdichting speelt hierbij een belangrijke rol.

Eisen met betrekking tot centrale afzetmogelijkheid van ventilatie- en aircosystemen worden bij de verdere ontwikkeling van het plangebied meegenomen.

Binnen schuilen is in principe de meest geschikte zelfredzame strategie. Gelet op de afstand tot de bron (spoor) zal de toxische wolk het plangebied niet direct bereiken en is schuilen mogelijk. De zelfredzaamheid kan worden verbeterd door maatregelen zoals een waarschuwings- en alarmeringsinstallatie en risico-communicatie.

De mogelijkheden om gevaar in te schatten bij een toxische wolk zijn voor de meeste aanwezigen beperkt. Dit kan worden verbeterd door mensen te informeren over de gevaren en risico's en de eventueel te nemen maatregelen. De gemeente Roosendaal heeft op de volgende wijze uitvoering gegeven aan de gewenste risicocommunicatie.

Burgers worden via de website van de gemeente Roosendaal geïnformeerd over de diverse risico's en wat te doen in geval van een calamiteit door middel van duidelijke instructies. Tevens wordt op de site voor aanvullende informatie doorverwezen naar de website van de Veiligheidsregio en de website van de Risicokaart. Verder wordt informatie (2-jaarlijks) gegeven op het "veiligheidsplein" tijdens het "Roosendaals Treffen", jaarlijks in de huis aan huis bezorgde Gemeentegids, jaarlijks in de huis aan huis bezorgde bewaarkaart en regelmatig (preventietips) in de gemeenterubriek in De Bode. Verder zijn diverse folders over dit onderwerp vrij te verkrijgen op het politiebureau, de brandweerkazerne, het stadskantoor en de bibliotheek. Daarnaast werkt de gemeente mee aan presentaties over veiligheid bij bedrijven, instellingen, bewonersplatforms en dergelijke.

Het gemeentelijk integraal veiligheidsplan "Veiligheid , uw en onze zorg!" stelt dat communicatie over risico's een eigen dynamiek kent. De Veiligheidsregio wil de eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven stimuleren voor de fysieke veiligheid in de eigen woon- en werkomgeving. Dat kan bijvoorbeeld met het actief benutten van brandpreventieve mogelijkheden. De Veiligheidsregio zal nieuwe communicatie-instrumenten ontwikkelen die aansluiten bij de maatschappelijke ontwikkeling en behoefte. Het door de gemeente vastgestelde "Sociaal communicatieplan gemeente Roosendaal, d.d. november 2011" is hier een voorbeeld van.

Bijlage I: Advies Brandweer Midden- en West-Brabant